

7. Risicoselectie en risicosignalen

Inhoud

7.1. Tijdelijke Signalenvoorziening (TSV) en duurzame voorziening	2
Q&A.....	4
7.2. Projectcode 1043	7
Q&A.....	9
7.3. CAF.....	11
Q&A.....	13
7.4 Waarborgenonderzoek.....	18
Q&A.....	18
7.5. Adviescommissie Analytics	21
Q&A.....	23

7.1. Tijdelijke Signalenvoorziening (TSV) en duurzame voorziening PM MKB

Met opmerkingen

Kern

- Momenteel ligt het signalenproces al langer dan een jaar stil omdat het ontwikkelen van een nieuw proces met voldoende AVG waarborgen tijd kost.
- Er is een **nieuw signalenproces** ontwikkeld dat wordt ondersteund door een nieuwe **tijdelijke technische voorziening** (de Tijdelijke Signalen Voorziening).
- Er is een GEB gemaakt voor dit proces dat is getoetst door de en naar aanleiding daarvan nog aangepast is. Ook het proces en de TSV moesten nog aangepast worden.
- Het proces en de voorziening zijn **momenteel gereed** om in gebruik te nemen.
- De uitkomsten van het rapport over FSV zijn getoetst tegen de GEB op het signalenproces.
- Naar aanleiding daarvan hebben we besloten dat we voor de GEB ook nog een advies van de willen hebben voor dat we het signalenproces weer starten.

Feiten en cijfers

- Er liggen ruim 16.000 meldingen in afgeschermdde mailboxen te wachten op behandeling.

Krachtenveld

- Meldingen worden niet behandeld, dit heeft impact op het toezicht. De vraag rijst hoe lang dit nog te accepteren is. Gaan burgers (vermoedens van)

misstanden nog wel melden als ze weten dat er niets mee wordt gedaan.

- Het dilemma dat hier speelt is een afweging van optimale privacy bescherming versus optimale fraudebestrijding.

Q&A

Q. Hoe wordt fraude aangepakt nu er geen signalen worden behandeld?

A.

- Fraudebestrijding in toezicht en opsporing is niet alleen afhankelijk van de behandeling van signalen.
- Er vindt nog steeds intensief en regulier toezicht plaats.
- Zo lopen er verschillende projecten, vindt er externe overheidssamenwerking plaats, en worden casussen die kwalificeren voor opsporing overgedragen aan de FIOD. Intensief toezicht (fraude-aanpak) wordt uitgevoerd langs de lijnen van diverse processen, onder meer via thema's en projecten en met externe overheidssamenwerking.
- In het reguliere toezicht volgen ook casussen die kwalificeren voor opsporing en die worden overgedragen aan de FIOD.
- Het niet behandelen van signalen heeft zeker ook negatieve effecten.
- Externe signalen dienen als contra-informatie maar ook als risicosignaal voor toezicht, inclusief fraudebestrijding.
- Door het ontbreken van deze informatiestroom is een deel van dat toezicht verschaald, wat de naleving op termijn kan verzwakken.

Met opmerkingen :

Intensief toezicht is (bij P) het toezicht dat mn. wordt uitgevoerd op aangiften met een AKI-code Dit toezicht is nog niet hervat in afwachting van GEB.

Tekstvoorstel: alleen 'toezicht' noemen

Q: Welke implicaties heeft het rapport van de voor de vervanger van FSV? Is er überhaupt een wettelijke basis voor signalenverwerking?

A.

- Er is naar aanleiding van het rapport van de nog eens **extra scherp** naar de GEB op het nieuwe signalenproces gekeken.
- Dit heeft niet tot grote aanpassingen geleid omdat we eerdere versies van deze GEB **ook al getoetst** hadden bij de
- We hebben besloten deze nieuwe GEB op het signalenproces niet alleen aan de maar **ook aan de** voor te leggen ter advies.
- Ten aanzien van de wettelijke basis gaan we er vanuit dat die er is, ... (aanvullen IV&D)
- We zijn bezig met een wetsvoorstel ... om de grondslag expliciet te verankeren. (aanvullen IV&D)
- PM IV&D

Q: Is TSV/duurzame voorziening alleen voor Belastingdienst of ook Toeslagen?

Met opmerkingen

En douane, FIOD?

A.

- Het nieuwe signalenproces is **samen met Toeslagen ontwikkeld.**
- Het is dan ook de bedoeling dat Toeslagen eveneens gebruik gaat maken van de ondersteunende voorziening.
- De wijze waarop dit moet worden geïmplementeerd is nog onderwerp van onderzoek.
- Toeslagen heeft na de ontvlechting namelijk ook een **eigen wettelijke grondslag** nodig heeft voor dit proces.
- Voor de duurzame voorziening zijn hiervoor nog geen afspraken gemaakt.

7.2. Projectcode 1043

Kern

- Bij 'analyse aan de poort' kunnen aangiften worden voorzien van een zogeheten AKI-code 1043 voor intensief toezicht. Ook kunnen vergissingen gecorrigeerd worden (soms in overleg met de belastingplichtige).
- U heeft project 1043 in oktober 2020 tijdelijk stilgezet.
- In maart 2021 is analyse aan de poort hervat.
- Het intensief toezicht op aangiften met een AKI 1043 wordt pas hervat na positieve appreciatie van een GEB.
- De GEB wordt momenteel beoordeeld door de
- PwC onderzoekt de gebruikte query's 'aan de poort'.
- Bij de Hoge Raad dienen drie zaken met een relatie tot 1043 en FSV. Het arrest wordt in januari verwacht.
- De stelt dat bezwaar en beroep opnieuw moeten worden opengesteld aan mensen wier aangiften door project 1043 gecorrigeerd werden.
- Op **PM** zijn het waarborgenonderzoek van de ADR en interne onderzoeken naar de fiscale behandeling en klachten met de Kamer gedeeld.
- [Pas na het PWC-onderzoek, de GEB en de HR-uitspraak is er een compleet beeld.](#)

Feiten en cijfers

- 98% van de mensen (ca. 150.000) heeft max. 3 jaar intensief toezicht gehad.

- Sinds dit jaar wordt een AKI-code per keer voor één jaar toegekend. Sinds dit jaar is de maximale termijn op 1 jaar gesteld.
- In ca. 80% van de gevallen is de aangifte gecorrigeerd.
- De Belastingdienst heeft ca. de helft van de bezwaren (gedeeltelijk) toegewezen.
- De rechter heeft ca. 10% van de beroepen (gedeeltelijk) toegewezen.

Krachtenveld

- De Kamer ontvangt berichten van burgers in geschil met de Belastingdienst die in project 1043 gecontroleerd zijn.
- De Kamer toont interesse in de zaken bij de Hoge Raad.

Q&A

Q: Waarom lopen er nog steeds rechtszaken onder projectcode 1043?

A:

- In oktober ~~verig jaar~~2020 heb ik projectcode 1043 tijdelijk stilgelegd.
- Sinds maart worden er wel weer vergissingen zoals tikfouten gecorrigeerd, maar het intensief toezicht op basis van AKI-codes door 1043 is **niet hervat**.
- Bij de lopende bezwaren en beroepen gaat het over aangiften die al voor de opschorting in behandeling waren.
- Bij de controle van een aangifte kan de inspecteur aftrekposten afwijzen of slechts gedeeltelijk toekennen als die onjuist of niet-onderbouwd zijn.
- Bij een bezwaar heroverwegen we de correctie op basis van de fiscale wetgeving en de geleverde informatie.
- Bij een beroep zal de rechter ook op de inhoud toetsen.
- Een bezwaar of beroep tegen een correctie door project 1043 verschilt daarin niet van andere bezwaren of beroepen.

Met opmerkingen [] Zou toch nog iets toevoegen als: 1043 is de uitworpcode, de zaak gaat om de fiscale wetgeving en geleverde info. Of iets dergelijks. Maar duidelijker aangeven waarom niet gestopt.

Q: Hoe bereidt de Belastingdienst zich voor op het arrest van de Hoge Raad in de 1043-zaken?

Met opmerkingen En nog een andere vraag: wat gaat u doen met de lopende zaken 1043 als de de gelijk geeft.

A:

- De gevolgen van de procedures zullen sterk afhankelijk zijn van de precieze inhoud en formulering van de uitspraken.
- Omdat er diverse genuanceerde kwesties aan de orde zijn, is het niet eenvoudig hierop vooruit te lopen.
- We zullen eventuele bezwaren die ontvangen worden na de uitspraak behandelen met inachtneming van de strekking van de uitspraak.
- Op dit moment worden aangiften met een AKI-code 1043 niet in behandeling genomen door intensief toezicht.
- PM-Particulieren/FJZ

7.3. CAF

Kern

- Het CAF-team was een multidisciplinair team dat onderzoek deed naar risicosignalen, opgericht in 2013.
- Het CAF-team richtte zich op onderzoek en aanpak van facilitators.
- Het CAF-team leverde op basis daarvan signalen en deed voorstellen aan de uitvoerende directies voor nadere beoordeling en behandeling.
- Bij de uitvoerende directie werd het signaal in behandeling genomen, werd het beoordeeld en volgde er eventuele toezichtactiviteiten.
- Het werk van het CAF-team is per 3 juli 2020 on hold gezet.
- Vervolgens is besloten om definitief met het CAF team te stoppen. Hierover is de Kamer bij brief van 27 januari 2021 geïnformeerd.
- In het notaoverleg van 2 februari 2021 heeft u vervolgens aangegeven dat ook is besloten om te stoppen met alle zaken die er nog liggen.

Feiten en cijfers

- Het CAF-team heeft sinds zijn oprichting ongeveer 600 casussen onderzocht.
- De meeste casussen betroffen mogelijke facilitators op het gebied van systeemfraude inkomstenheffing, gefingeerde dienstverbanden of toeslagen.

- Onderstaande, met de TK gedeelde, tabel geeft een overzicht van de CAF onderzoeken vanaf het moment van oprichting.

Leverancier of type	Afgerond	Afgevoerd***	Afgerond, monitoren	On Hold	Totaal
Signalen uit teams fiscale dienstverleners*	9	4			13
Gefingeerde dienstverbanden**	75	15		1	91
Inkomstenheffing buitenland	6	1			7
Loonheffingen	17	1			18
Omzetbelasting	9	7		1	17
Overig	38	17	2	19	76
Systeemfraude inkomstenheffing	182	17	3	13	215
Toeslagen/Gastouderbureau	30	8		1	39
Toeslagen/Huur	7	4			11
Toeslagen/Kinderopvanginstelling	63	18			81
Toeslagen/Overig	12	6			18
Veelplegers***	1	4			5
Eindtotaal	449	102	5	35	591

Krachtenveld

- Gebleken is dat het oppakken van signalen van het CAF team bij Toeslagen niet altijd goed is gegaan. [Het lid Omtzigt heeft gevraagd hoe in de andere gevallen met deze signalen is omgegaan.](#)
- Naar aanleiding van een artikel over belastingadviseurs en de rol van CAF hierbij heeft lid Omtzigt gevraagd om een overzicht van alle CAF zaken en of er ook buiten toeslagen dingen niet goed zijn gegaan
- U heeft toegezegd om de TK begin 2022 nader inhoudelijk te informeren over CAF.

Q&A

Q: Waarom heeft u de zaken niet Toeslagen CAF (nog) niet (verder/breder) onderzocht?

A:

- Het CAF-team leverde op basis van onderzoek signalen en behandelvoorstellen aan bij de uitvoerende directies.
- Bij de uitvoerende directie werd het signaal in behandeling genomen, werd het beoordeeld en volgde er eventuele toezichtactiviteiten.
- Zoals ik heb toegezegd zal ik uw Kamer begin 2022 meer inhoudelijk informeren over CAF.
- We zullen naar aanleiding van de toezegging nogmaals goed naar de CAF zaken kijken en naar aanleiding daarvan bezien of nader onderzoek nodig is.

Bij doorvragen:

- Ik heb tot nu toe nog geen aanwijzingen gehad dat de behandeling van signalen bij CAF zaken anders dan bij toeslagen ook niet goed is gegaan.
- [Ik heb toegezegd uw Kamer hier begin 2022 schriftelijk nader te informeren.](#)

Bij doorvragen over artikel 1 vandaag:

- Ik kan in zijn algemeenheid wel aangeven dat, zoals wij vooraf ook aan de journalist hebben aangegeven. Het artikel strookt niet geheel met de werkelijkheid.
- Ik kan echter niet ingaan op individuele casussen.

- Zoals aangegeven gaan we nogmaals goed naar de CAF zaken kijken.

Q: Wat gebeurde er bij de verschillende CAF zaken? Welke informatie krijgt de Kamer hierover?

A:

- Zoals ik in mij brief heb aangegeven kom ik begin 2022 met meer inhoudelijke informatie over CAF.
- Daarbij wil ik in ieder geval ingaan op de het werk van CAF, de soorten onderzoeken en de omvang van de doelgroep.

Q: Waarom nu pas onderzoek naar de CAF zaken?

A:

- Het overzicht dat ik in mijn brief heb gedeeld is in 2020 al aan uw Kamer gestuurd en is dus niet nieuw.
- Ik ben gaarne bereid uw Kamer te informeren over CAF maar er is voor mij tot nu toe geen aanleiding geweest om breder onderzoek te doen.
- Wat ik nu, naar aanleiding van uw verzoek, heb toegezegd is uw kamer begin 2022 meer inhoudelijk te informeren over CAF.
- Afhankelijk van deze informatie zal ik ook bezien of nader onderzoek nodig is.

Q: Bent u bereid een nader (extern) onderzoek te doen naar alle CAF zaken?

A:

- Ik ben gaarne bereid u te informeren over CAF.
- Zoals ik heb toegezegd zal ik uw kamer begin 2022 meer inhoudelijk informeren over CAF.
- Daarbij wil ik ingaan op de het werk van CAF, soorten onderzoeken, de waarborgen en de omvang van de doelgroep.
- Afhankelijk van de informatie die ik uw kamer begin 2022 toe zal sturen zal ik ook bezien of nader onderzoek nodig is.

7.4 Waarborgenonderzoek

Q&A

Q: Wat bedoelt u precies als u schrijft dat u het normenkader voor risicoselectie gaat herijken?

A:

- Samen met Toeslagen en de Douane werken we aan een nieuw kader, waarmee de rechtmatigheid en de transparantie van de risicoselectie in de toekomst beter geborgd kan worden.
- Hiermee wordt organisatiebreed meer helderheid gegeven, over waar de risicoselectie van de Belastingdienst minimaal aan moet voldoen.
- De waarborgen zijn er onder andere op gericht dat de risicoselectie op basis van heldere doelstellingen plaatsvindt, die aansluiten bij onze wettelijke taken.
- Daarnaast zal het regelmatig evalueren van de risicoselectie een onderdeel van het kader zijn.
- Ik wil de hernieuwde kaders in het eerste kwartaal van 2022 vaststellen, zodat vervolgens gestart kan worden met de implementatie.

Bij doorvragen:

- Ik kan het waarborgenkader naar uw Kamer sturen, als deze is vastgesteld.
- Ik kan het kader niet eerder dan maart 2022 vaststellen, omdat het waarborgenkader ook goed aangesloten moet worden bij de werkwijzen van de Belastingdienst, Toeslagen en de Douane.

Met opmerkingen iets zeggen over wat voor waarborgen

Q: Betekent het ontbreken van een waarborgenkader, dat de Belastingdienst nog geen waarborgen voor de risicoselectie heeft?

A:

- De Belastingdienst heeft al verschillende waarborgen ontwikkeld.
- We hebben onder andere toetsen, procesinrichtingen werkinstructies en handleidingen waarin waarborgen staan voor het bouwen van systemen.
- We lopen er alleen tegen aan dat een **centrale, organisatiebrede basis** nog ontbreekt.
- Daardoor zijn veel waarborgen onoverzichtelijk en verspreid geïmplementeerd binnen de Belastingdienst.
- Het waarborgenkader is dan ook bedoeld om een minimumniveau aan organisatiebrede waarborgen vast te stellen.
- Dit minimumniveau moet dan in ieder geval gevolgd worden als we systemen bouwen om aangiften te selecteren.
- Dat schept meer duidelijkheid en eenduidigheid op dit complexe onderwerp.

Met opmerkingen Wat voor waarborgen?

Q: Wanneer heeft u het waarborgenkader gereed? Kunt u het waarborgenkader ook eerder naar de Kamer sturen?

A:

- Ik kan het waarborgenkader niet eerder dan maart 2022 vaststellen.
- Als uw Kamer ~~daar behoefte aan heeft~~dat wenst, kan ik in overleg met de staatssecretaris van Toeslagen en de Douane het kader daarna naar u versturen.
- Op dit moment kijkt een externe adviseur naar het conceptkader.
- In januari en februari wil ik er samen met de Belastingdienst, Toeslagen en de Douane voor zorgen dat het kader goed aansluit op de drie organisaties.
- Dat is een complexe klus, omdat wij erg veel systemen hebben die voor veel verschillende wettelijke taken werken.

7.5. Adviescommissie Analytics

Kern

- De Adviescommissie Analytics dient een onafhankelijke commissie te worden die gevraagd en ongevraagd advies geeft over actuele analytics-vraagstukken.
 - Onder analytics wordt verstaan: data-analyse, algoritmen, risicomodellen en artificiële intelligentie (AI).
- Doel van de commissie is het bijdragen aan een meer verantwoorde omgang met data-analyse, algoritmen, risicomodellen en artificiële intelligentie (AI).
- De adviescommissie adviseert in brede zin vanuit de vijf perspectieven die de Algemene Rekenkamer (AR) in haar rapport 'Aandacht voor algoritmes' als toetsingskader heeft meegegeven:
 1. sturing en verantwoording;
 2. model en data;
 3. privacy;
 4. IT General Controls (ITGC) en
 5. Ethiek
- Inzet is om begin 2022 de adviesraad in te stellen.

Feiten en cijfers

- In de brief van 5 februari jl. is aangegeven dat er een Adviescommissie Analytics wordt aangesteld voor de Belastingdienst.

Met opmerkingen Van wanneer dateert dit?

- Analytics - oftewel data-analyse, risicomodellen, algoritmen en artificiële intelligentie – is een onderwerp dat zich niet exclusief laat inperken tot de Belastingdienst.
- Deze vraagstukken gelden voor heel Financiën. De scope van de adviescommissie is daarom verbreedt naar Kerndepartement, Belastingdienst, Douane en Toeslagen
- Het Kerndepartement en de Belastingdienst zijn druk bezig met het oprichten van de commissie en het in kaart brengen van eventuele leden en voorzitter.
- Naar verwachting zal in Q1 [2022](#) de commissie worden ingesteld.

Krachtenveld

- Vanuit de Tweede Kamer en (social) media is er aandacht voor discriminerende algoritmen en risicomodellen.
- Wet- en regelgeving laat nog veel ruimte over, een grijs gebied, over wat toelaatbaar is.
- De Belastingdienst neemt haar maatschappelijke rol hierin serieus en wil vraagstukken over eventuele discriminatie of onethisch gebruik van risicomodellen, algoritmen en data-analyse daarom voor advies aan deze commissie voorleggen.
- Er zijn vanuit de Algemene Rekenkamer geen discriminerende gevallen vastgesteld.

Q&A

Q: Wat is het Doel van de Adviescommissie Analytics?

A:

- De adviezen van de adviescommissie moeten bijdragen tot een meer verantwoorde omgang met data-analyse, algoritmen, risicomodellen en artificiële intelligentie (AI).
 - Van de adviezen kan gemotiveerd worden afgeweken (*comply or explain*)

Q: Wat worden de taken van de Adviescommissie Analytics?

A:

- Aan de adviescommissie kunnen onder meer kaders en dilemma's voorgelegd worden op het gebied van analytics.
- Denk hierbij bijvoorbeeld aan data-analyse, risicomodellen, algoritmen en AI.
- De commissie kan ook **ongevraagd** advies geven over (ontbrekende) kaders en relevante vraagstukken.

Q: Wanneer gaat de Adviescommissie Analytics van start?

A:

- De inzet is om in het eerste kwartaal van 2022 de commissie in te stellen.

Q: Waarom is de commissie niet al eerder in werking getreden?

A:

- Analytics - oftewel data-analyse, risicomodellen, algoritmen en artificiële intelligentie – is een onderwerp dat zich niet exclusief laat inperken tot de Belastingdienst.
- Deze vraagstukken gelden voor heel Financiën en de scope van de adviescommissie is daarmee breder geworden.
- Er is een uitgebreider instellingstraject gestart, waardoor de commissie later van start kan gaan.
- Dit waarborgt wel dat de commissie de aandacht krijgt die het verdient.